

ਬਕਰੇ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ

□ ਸਤਿਪਾਲ ਸ਼ਾਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀਵਤਸ

ਮੇਰੀ ਬਕਰਾ ਜਾਤੀ ਏ। ਮੇਰੇ ਮਾਦਾ ਰੂਪ ਗੀ ਬਕਰੀ ਆਖਦੇ ਨ ਤੇ ਬਚ੍ਚੇ ਗੀ ਛਿਲਲਾ ਛਿਲਲੀ ਯਾਦ ਮੌਕੇ- ਕੈ- ਕੈ ਕਰਿਧੈ ਬੋਲਿਲਾਵੈ ਅਪਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਕ ਕਰਨਾਂ ਤੇ ਇਸੱਥੈ ਬੋਲਲੀ ਕਨੈ ਅਪਨਾ ਅਭਿਗ੍ਰਾਹ ਵਾਕ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਗੈ ਮਿਗੀ ਬਕਰਾ ਆਖਦੇ ਨ। ਮੇਰੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਬਕਰਾ ਦੀ ਵਾਕ ਇਸ ਚਾਲਲੀ ਏ = ਕੈ + ਕਰ → ਬ + ਕਰਾ = 'ਬਕਰਾ' ਅਰਥਾਤ् ਜੇਹੜਾ ਕੈ- ਕੈ ਕਰਦਾ ਏ ਓਹ ਬਕਰਾ ਖੁਆਂਦਾ ਏ। ਪਰ ਸੱਥੂਕ ਭਾਸ਼ਾ ਆਹਲੇ ਵਿਦਿਆਨੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂ 'ਅਜ' ਪਤਾ ਨੀਂ ਕਿਧਾਂ ਰਖਕੀ ਦਿੱਤੇ ਦਾ ਏ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਤੇ ਜੇਹੜਾ ਪੈਦਾ ਗੈ ਨੇਈ ਹੋਂਦਾ (ਨ ਜਾਧਤੇ ਇਤਿ ਅਜ) ਏਹ ਨਾਂ ਤੇ ਸਿਖਿਟੀ ਕਰਤਾ ਬਾਹਾ ਦਾ ਏ। ਬਾਹਾ ਦਾ ਏਹ ਨਾਂ ਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਕਿਤਵ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਏ ਕੀ ਜੇ ਓਹ ਅਜਨਾ ਏ ਅਰਥਾਤ् ਜਨਮ-ਮਰਣ ਦੇ ਚਕਕਰੋਂ ਕੋਲਾ ਪਰੇ ਏ। ਪਰ ਮੈਂ ਤੇ ਕੇਈ ਬਾਰੀ ਜਨਮ ਲੈਨਾ ਤੇ ਕੇਈ ਬਾਰੀ ਮਰਨਾ ਅਰਥਾਤ् ਅਪਨਿਆਂ ਮੌਤੀ ਘਣ੍ਹ ਜਦ ਕੇ ਮੇਰਾ ਮਾਸ ਖਾਨੇ ਆਹਲੇ ਫ਼ਾਰਾ ਮੈਂ ਕੇਈ ਬਾਰੀ ਮਾਰੇਆ ਜਨਮਾ + ਅਰਥਾਤ् ਕੁਤੈ ਲਵਾਲ ਤਰੀਕੇ ਕਨੈ ਤੇ ਕੁਤੈ ਛੁਰੇ ਜਾਂ ਦਰਾਟੇ ਬਗੈਰਾ ਕਨੈ ਮਾਰੇਆ ਜਨਮਾ। ਮੇਰੀ ਇਸ ਬਦ-ਕਿਸਮਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਨੇਹਾ ਕੋਈ ਲਕਖੋਂ ਚਾ ਇਕ ਹੋਗ ਜੇਹੜਾ ਅਪਨੀ ਸਭਾਕ ਮੌਤ ਕਨੈ ਮਰਦਾ ਏ, ਨੇਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਇਕ ਪਾਸੱਥੈ ਜਨਮ ਲੈਨੈ ਆਂ ਤੇ ਫ੍ਰੋਈ ਪਾਸੱਥੈ ਕੇਈ ਲਾਗੀ ਪੌਂਦੇ ਅਪਨਿਆਂ-ਅਪਨਿਆਂ ਜੀਹੀਆਂ ਪਲੈਨ, ਕੇਈ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਨਾਂ ਪਰ ਤੇ ਕੇਈ ਬਾਹਾ ਤੇ ਪੁਤਰ ਜਨਮਨੇ ਤੇ ਤੁਂਦੇ ਸੂਤਰੇ, ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪਰ ਸਾਡਿਆਂ ਬਲੀਂ ਦੇਇਥੈ ਅਪਨੇ ਸੁਆਦ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਬਨਾਨ ਲਗੀ ਪੌਂਦੇ ਤੇ ਕੇਈ ਧਧਾਰੇਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪਰ ਸਾਡਿਆਂ ਬਲੀਂ ਦੇਨੇ ਆਸਤੈ ਸਾਡਾ ਪਾਲਨ-ਪੋਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀ ਦਿੱਦੇ ਤੇ ਕੇਈ ਅਪਨੇ ਬਾਪਾਰ ਆਸਤੈ (ਧਨੀ ਅਖੇਂ ਗੀ ਮਾਰਿਧੈ ਬੋਟੀ-ਬੋਟੀ ਕਰਿਧੈ ਬੇਚਨੇ ਆਸਤੈ ਅਖੇਂਗੀ ਪਾਲਨ ਲਗੀ ਪੌਂਦੇ ਨ) ਬਗੈਰਾ ਬਗੈਰਾ ਕੇਇਥੈ ਖਾਨਦਾਨੇਂ ਚ ਤੇ ਪੈਹਲਾ ਪੁਤਰ ਜਨਮਨੇ ਪਰ ਜੇਹੜਾ ਅਪਨੇ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਬਧੋਕਰਾ (ਅਰਥਾਤ ਬਧਾਈ ਦਾ ਬਕਰਾ) ਚਾਢਨੇ ਦਾ ਰਵਾਜ ਏ ਓਹ ਤੇ ਘਰ-ਪਾਲੇ ਦਾ ਛਿਲਲਾ-ਬਕਰਾ ਚਾਢਨਾ ਹੋਂਦਾ ਏ। ਇਹਾਂ ਤੁਨੇ ਸੰਬੰਧੀਂ ਦੀ ਮਨਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਰੂਪ ਕਨੈ ਇਥੈ ਅਰਥ ਏ ਜੇ ਕੋਈ ਵਾਹਨਾ ਬਨਾਇਥੈ ਅਪਨੀ-ਅਪਨੀ ਜਰੂਰਤਾ ਦੇ ਮਤਾਕ ਸਾਡਿਆਂ ਗਾਇਆਂ ਪਰ ਲਵਾਲ ਤੇ ਝਾਟਕਾ ਵਿਧਿ ਕਨੈ ਛੁਰੇ ਚਲਾਨੇ।

ਅਸੇਂ ਗੀ ਮਾਰਿਧੈ ਖਾਨੇ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬੀ ਅਜੀਬੋ-ਗਰੀਬ ਤਰੀਕਾ ਬੀ ਇਸ ਮਾਹੂਨੂ ਜਾਤ ਨੇ ਅਪਨਾਏ ਦਾ ਏ। ਓਹ ਅਸਲ ਚ ਤਾਨਕੋਂ ਜੋਗਿਧੈ ਮੁਲਲਾਂ, ਸੌਗਨਿਧੈ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਲਾਲਚੀ ਬ੍ਰਤੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਏ। ਓਹ ਏਹ ਜੇ ਜੇਕਰ ਕੁਸੈ ਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਜਨਨੀ, ਮਦ, ਜਾਗਤ ਜਾਂ ਕੁਡੀ ਕੁਸੈ ਲਮ੍ਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਿ ਬਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਕਾਰ ਹੋਈ ਜਾ ਤਾਂ ਤਾਨਕ ਤੇ ਸੌਗਨਿਧੈ ਆਖਦੇ ਨ ਜੇ ਬਮਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਖੋਟ ਖਟਾਲਾ, ਜਾਦੂ-ਟੂਨਾ, ਜੈਨਤਰ-ਤੈਨਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਭ ਜਾਂ ਦੇਵ-ਕੋਪ ਏ, ਇਸ ਬਾਸਤੈ ਓਹਕੜਾ ਲਾਜ ਕਰੋਆਨਾ ਜਰੂਰੀ ਏ। ਜੇਕਰ ਘਰੈ ਆਹਲੇ ਤੰਦੇ ਚਕਰੈ ਚ ਪੇਇਥੈ ਤੰਦੇ ਥਮਾਂ ਲਾਜ ਕਰੋਆਨੇ ਆਸਤੈ ਹਾਂ' ਕਰੀ ਦੇਨ ਤਾਂ ਤੈਂਤਰਿਧੈ-ਸੌਗਨਿਧੈ ਦਿਧਾਂ ਪੈਂ-ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਬਾਰੀ ਆਈ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਕੁਕੜੇ ਦੀ ਤੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹਾਡੀ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰੈ ਪਰ ਕੁਕੜੁ-ਕੁਕੜੂ ਭਾਰ-ਬਜਨ ਚ ਘਣ੍ਹ ਹੋਨੇ ਕਰੀ ਬਚੀ ਜਾਂਦੇ ਨ ਤੇ ਅਸੈਂ ਬਕਰੋਂ ਦੀ ਗੈ ਤਤਥੈ ਮੁੰਡੀ ਲਗਦੀ ਏ। ਨੇਹ ਲਾਜ ਕਰਨੇ ਆਹਲੇ ਸੌਗਨਿਧੈ ਦੀ ਤਸਲੈ ਏਹ ਦਲੀਲ ਘਰੈ-ਆਹਲੋਂ ਗੀ ਅਪਨਾ ਨਕ ਰਾਗੜੀ-ਰਾਗੜੀ ਮਨਨੈ ਪੌਂਦੀ ਏ ਜੇ ਕੀ ਜੇ-ਤੁਂਦੇ ਰੋਗਿਧੈ ਗੀ ਭੂਤੂਨੂ ਤੇ ਜੋਗਨੀ ਚੰਬੜੀ ਦਿਧਾਂ ਗੈ ਨ, ਪਰ ਕਨੈ-ਕਨੈ ਦੇਵ ਕੋਪ ਬੀ ਹੋਨੇ ਕਰੀ ਬਡੂ ਮੁੜੇ ਬਕਰੇ ਗੀ ਫੇਰਨਾ ਪੈਨਾ ਏ। ਐਸੀ ਹਾਲਤੀ ਚ ਘਰੈ-ਆਹਲੇ ਤੇ "ਦੁਖਿਧਾ ਪਰਮ ਸੇਵਕਾ" ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਮਤਾਕ ਫਸੇ ਦੇ ਹੋਨੇ ਕਰੀ ਮਨੀ ਜਾਂਦੇ ਨ ਤੇ ਭਾਏਂ ਕਿਰਾ ਚੁਕਿਧੈ ਗੈ ਬਕਰੇ ਖਰੀਦਨੇ ਪੈਨ ਖਰੀਦੀ ਲਈਂਦੇ ਨ ਤੇ ਸੌਗਨਿਧੈ ਹੋਰ ਕਨੈ-ਕਨੈ ਅਪਨੀ ਜੀਹਬੇਂ ਗੀ ਪਲੈਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀ ਦਿੱਦੇ ਨ ਤੇ ਕਨੈ-ਕਨੈ ਅਪਨੇ ਇਛੇਂ ਪਰ ਗੋਹਟੇ ਗੱਢੇ ਦੇ ਮੈਂਤਰੋਂ ਗੀ ਪਢ੍ਹਦੇ ਅਸੈਂ ਗੀ ਰੋਗਿਧੈ ਚਬਕਖੈ ਤੈ ਜਾਂ ਸੱਤ ਫਰਾਟਿਆਂ ਕਰੋਆਇਧੈ ਘਰੈ-ਆਹਲੋਂ ਗੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਦੇ ਨ ਜੇ ਤੁਰਤਾ ਨੇ ਕਲ ਦੇਓ ਤੇ ਸੁਆਰਨੇ ਦਾ ਕਾਮ ਪੂਰਾ ਕਰੀ ਤਾਂ ਜੇ ਭੂਤੋਂ, ਜੋਗਨੀ ਤੇ ਦੇਵਤੋਂ ਗੀ ਤੁਪਲ ਕੀਤਾ ਜਾ। ਤਸਲੈ ਅਸੈਂ ਗੀ ਮਾਰੇ ਥਮਾਂ ਪੈਹਲੈਂ ਸਾਡਿਧੈ ਪਿਟ੍ਠੀ ਤੱਥਪਰ ਪਾਨੀ, ਚੌਲ ਤੇ ਫੁਲਲ ਬਗੈਰਾ ਸੁਣ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਨ। ਤਸਲੈ ਜੇਕਰ ਅਸ ਸਭਾਤ ਦੇ ਮਤਾਕ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰੋਂ ਗੀ ਤੌਲੇ ਗੈ ਲਵਾਈ ਝੁਲਾਇਧੈ ਫੰਡੀ ਲੈਚੈਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਤਸਦਾ ਅਰਥ ਲਾਂਦੇ ਨ ਜੇ ਬਕਰੇ ਬਿਜ਼ੀ ਗੇ ਨ ਤੇ ਇਸ ਲੇਈ ਭੂਤੋਂ, ਜੋਗਨੀ ਤੇ ਦੇਵਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਧੈ ਬਕਰੇ ਦੀ ਬਲਿ ਲੈਨਾ ਸ਼੍ਵੀਕਾਰ ਕਰੀ ਲੇਆ ਏ। ਜੇਕਰ ਅਸ ਤਸਲੈ ਬਿਜ਼ਜਨੈ ਚ ਬਿੰਦ ਚਿਰ ਲਾਈ ਦੇਚੈ ਤਾਂ ਸਾਡਿਆਂ ਪਿਟ੍ਠੀਂ ਖੁਲਲਾ ਪਾਨੀ ਸੁਣ੍ਹਿਧੈ ਅਸੈਂ ਗੀ ਜਬਰਦਸ਼ੀ ਬਿਜ਼ਜਨੇ-ਕਮਬਨੇ ਆਸ਼ਸੈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਂਦਾ ਏ। ਕੈਸਾ ਸਵਾਰੀ ਏ ਮਾਹੂਨੂ ਜੇ ਸਾਡਿਆਂ ਪਿਟ੍ਠੀਂ ਤੱਥਪਰ ਪਾਨੀ, ਫੁਲਲ, ਚੌਲ ਬਗੈਰਾ ਪੈਨੇ ਕਨੈ ਸਾਡਾ ਹਿਲਨਾ-ਕਮਬਨਾ ਤੇ ਸਾਡੀ ਸਭਾਕ ਆਦਤ ਏ ਪਰ ਏਹ ਮਾਹੂਨੂ ਅਪਨੇ ਲਾਲਚ ਸਵਾਰੀ ਦੇ ਮਤਾਕ ਤੇ ਅਸਦਾ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਫੁੰਗਾ ਕਨੈ ਲਾਈ ਲੈਂਦਾ ਏ। ਅਸ ਤਸਲੈ ਭਾਏਂ ਕਿਨਾ ਕੈ-ਕੈ ਕਰਚੈ ਤੇ ਤੁਂਦੇ ਰਾਖਸੀ ਪੱਖੋਂ ਥਮਾਂ ਬਚਿਧੈ ਨਸ਼ਨੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਸ਼ ਕਰਚੈ ਪਰ ਅਸ ਤਸਲੈ ਭਲਾ ਕਿਧਾਂ ਛੁਡਕੀ ਸਕਨੇ ਆਂ। ਇਸ ਲੇਈ ਕੈ-ਮੌਤੀ ਮਰਨੇ ਆਸਤੈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਈ ਜਨੇ ਆਂ। ਇਨਾ ਜਰੂਰ ਏ ਜੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ਹਾਡੀ ਬਲ ਕਾਲੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਅਗੈਂ ਲਗਗ ਕਰਦੀ ਹੋਏ ਤਾਂ ਅਸ ਥੋਡਾ ਸਨਦੋਖ ਇਸ ਲੇਈ ਕਰੀ ਲੈਂਨੇ ਆਂ ਜੇ ਸ਼ਾਯਦ ਮਾਂ ਅਖੇਂ ਗੀ ਇਸ ਜੂਨ ਕੋਲਾ ਛੁਡਕਾਈ ਦੇਇ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੇਇਥੈ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੋਂ ਅਗੈਂ ਸਾਡੀ ਬਲ ਦੇਨੇ ਥਮਾਂ ਪੈਹਲੈਂ ਬੀ ਸਾਡੇ ਕਨੈ ਇਥੈ ਡਾਂਮ ਰਖੇਆ

जंदा ऐ। बस फहीं चली पौंदे उनें बे-क्यासें दे दराट स्हाड़े गाटें उपर ते उसदे पैरेन्त स्हाड़ी होई जंदी बोटी-बोटी मुंडियां कुतै, खल्लां कुतै, लत्तां-खरौड़े कुतै, ओझरियां कुतै, गुर्दे-कपूरे ते कलेजियां कुतै ते दूए अंगें दे टुकड़े कुतै। इयां होई जंदे स्हाड़े शरीरै दे टुकड़े माहनू जाती दे इस क्रूर जीवै दे हत्थै। उसदे पैरेन्त सारे अपने-अपने पतीले-कड़ाहियां सिद्धियां करियै तड़के पकाइयै लगी पौंदे स्हाड़े न्योड़े बनान-कुतै अम्बले, कुतै बे-अम्बले, कुतै जखनी ते कुतै पालक पाइयै न्योड़े बनी जंदे ते कुतै कबाब। तांतरके-सौगनियें द्वारा बमरें उपरें फेरे गेदे स्हाड़े शरीरै दा बेशतर हिस्सा उंदे घर पुजदा ऐ। इस लेई अपनी गुरुडम लीला दी कर्माई कन्नै प्राप्त होए दा स्हाड़े शरीरै दा मता हिस्सा उंदे घर जिसलै पुजदा ऐ तां उंदा सारा परो आर ते जशन मनाने दे मूड़ च आई जंदा ऐ।

एह गल्ल स्हाड़े आस्तै बिंद सकून आहली ऐ जे मुस्लम धर्म आहले लोक बकरीद जां ईदुलज्जुहा जनेह अपने ध्यारें कोला पैहलें असें गी खूब खलाई-पलाई खूब मोटा-ताजा ते तंदरुस्त बनाई लैंदे न। उस कन्नै असें गी कम से कम एह तसल्ली ते होई जंदी ऐ जे असें मरने थमां पैहलैं खूब खाई-पी ते लेआ ऐ ते इस बारे च अपनियां सारियां रीझां पूरियां करी लेइयां न ते सोचनेआं जे हून कोई पच्छोताऽ बाकी ऐ नेई रेहदा। मुस्लमान लोक असेंगी पालदे मौकै सब थमां प्यारा समझियै उपरोक्त ध्यारें आहले दिने च अपने अल्ला-ताला गी सौंपदे होए कलामां पढी-पढियै असेंगी ल्हाल करियै मारदे न। उस बेल्लै भाएं असेंगी जबरदस्त पीड़ ते होंदी गै ऐ पर उंदियें कलामें दा इना जादूई असर स्हाड़े पर होंदो ऐ जे अस बस तड़फी-तुड़फियै अपनियां जीहबां बाहर किंद्रियै खुशी-खुशी पूरे होई जने आं। केर्ह बारी 'बै-बै' करियै अपने प्राण त्यागी दिने आं। कन्नै च कलामें दी गुनगनाहट बिंदक सकून जन दिंदी होई बी बिल्कुल प्यारी लगदी। असल च अल्ला-ताला दे तां उपर बी अपने सुआद आस्तै स्हाड़ा कतले आम करदे न, की जे अल्ला-ताला जां परमात्मा ने अपनी स्त्रियां दे हर जीव गी निश्चत उमर कटूने आस्तै पैदा कीते दा ऐ। कुसै बी जीव गी बे-मौती कन्नै मरने आस्तै कुसैगी बी हक्क नेई ऐ दिते दा। परमात्मा ते बड़ा गै दयालु ऐ। इन्सान गै क्रूर ते बे-क्यासा ऐ। उन प्रभु ने छितरी सौं पदार्थ बनाए दे माहनू आस्तै, पर उसदी फही तृप्ति नेई होंदी ते ओह असें घाऽ-पत्तर खाने आहले जीवेंगी मारियै अपनी जीहबा दे सुआद बनांदा ऐ।

माहनू दे बे-क्यासेपन ते क्रूरता दी अजकल ते हद गै होई गेदी ऐ। सुनेआ जे मेरठ (उत्तर प्रदेश) च बक्करें दे बपारी ईदुलज्जुहा ते बकरीद दे मौकै पर जिसलै स्हाड़ी मांग बधी जंदी ऐ तां मती कोला मती रकम बटूने दे लालच बस होइयै स्हाड़े

केइयें भ्राएं दे मूहें च जबरदस्ती पानियै दी पाइप घुसेडियै बिजली दी मशीना दे जोर कन्नै उंदे ढिझू च इना मता पानी भरी दिंदे न तां जे ओह बचारे मुट्ठे बी ल'ब्बन ते कन्नै उंदा भार-बजन बी बधी जा इना गै नेई एह बी सुनने च आया ऐ जे ओह कनीती ते क्रूर दिल बपारी स्हाड़े भ्राएं दियें गुर्दे च हवा भरने आहली पाइप फसाइयै कम्प्रेशर कन्नै उंदे ढिझू फुलाई दिंदे न तां जे ओह बचारे बे-जबान जीव मते मुट्ठे ला'ब्बन। जिस कन्नै उनें बे-दर्द बपारियें गी मती कीमत प्राप्त होऐ। एह सुनने च आया जे उंदियें इ'यै नेहियें कनीती हरकतें कन्नै स्हाड़े भ्राऽ बे-होश होइयै डिग्गी ये हे ते फही झट्ट अपने प्राण त्यागी बैठे हे। खरा होआ, कम से कम गाटे उपर कंसाइयें दे छ्हरे पैने कन्नै होने आहली शिद्दत दी पीड़ा कोला ते बचे होंडना। इस नकली तरीके ते धोखे-बाज रवेइयै कन्नै मुट्ठे कीते दे बकरें दे केई खरीददार घाटे च रेह हे, की जे जिसलै उनें बकरें पशाब करियै सारा पानी कद्ढी दिता हा तां उंदा बजन पैहलें दे असली बजन कोला बी घटू होई गेआ हा। एह क्रूर माहनू असेंगी बे-रैहमी कन्नै मारने दे बाद स्हाडियां मुंडियां घटू पैसें कन्नै जिनेंगी बेचदा ऐ ओह उनें गी राहडां लाई-लाईयै ते लून लाई-लाईयै घेड़ी-घूडियै खाई जंदे न। उनें मुंडियै कन्नै भाएं छड़ी जीहब, कन, ओठ ते मूहैं उपर पारला मास गै होंदा ऐ तां बी ओह समझदे उंदा जलसा होई गेआ। ते जेहडे स्हाड़े शरीरै दे चंगे ते 'एनर्जी' देने आहले हिस्से न, जियां गुर्दे, कपूरे, कलेजे बगैरा उंदे गाहक बी चंगी रकम खर्चने आहले होंदे न। ओह ते इनें हिस्से ते होरनीं जगहै दियें कीती दियें बोटियें गी शैल चाल्ली तली-तुलियै ते राहडां लाईयै पैगें दे दौर कन्नै हासा-मखौल ते गप-शप लाईयै लून-मर्चा लाईयै खंदे न तां ओह समझदे न जे अस हून सुर्गे दा गै झूटा लै करने आं। ते फही ओह उनें बोटियें च बची दियें हड्डियें गी चूसी-चूसी ते केर्ह बारी बिंद चापी-चापी खंदे न।

अज्जकल नेहियां मशीना चली पेदियां न जिंदे कन्नै मासे दा कीमा फटा-फट त्यार कीता जंदा ऐ। जिस्सी फही एह दूए दियें कबरें उपर अपने मैहल सजाने आहला माहनू लोहे दियें सीखें उपर लपेटियै तारियै अपने सुआद इस चाल्ली बी पूरा करदा ऐ। हद ऐ उआं इन्सानी फितरत दी जेहडी उस कोला चंगे-कोला चंगे ते बुरे कोला बुरे कम्म करोआइयै छोड़दी ऐ। उआं परमात्मा ने बी स्हाड़े कन्नै बे-न्याई गै कीती दी ऐ। उन सारे हुनर माहनू दे गै हिस्सै पाई दिते दे न जद के असें गी सिर्फ खाने, सौने ते संभोग करने दे सुआऽ दस्सेआ बी किश नेई। अकली दा सिर्फ उन्ना गै एंश साड़े पल्लै पाए दा ऐ जिनै कन्नै साडियां एह त्रै जरूरतां पूरियां होई सकन। इस करी गै माहनू असें जीव-जन्तुएं कन्नै मन-माना ब्यहार करदा ऐ। ओह अपनी जात कन्नै बी मन-माने क्रूर जुर्म करदा ऐ। बाकी पशु-पक्षरुएं ते

होर जीव-जन्तुएं दी ते गल्ल गै छोड़ो। कदैं-कदैं ओह अपना नेह् राखसी रूप बनाई लैंदा ऐ जे उसदी कल्पना करदे गै कम्मनी आई जंदी ऐ। सुनेआं जे इक बड़ी उमरी दा जां जुआन ग 'बरू माहनू त्रैं-चौं सालै दी बच्ची तक दे कन्नै बलात्कार करने दा निन्दनी दुष्कर्म करने कोला बी पहेज नेई करदा। लानत ऐ नेह् माहनुएं गी। खबैर परमात्मा ने बी एह् माहनू सिर्जने च केह खदाई (खुदापुना) कीती ही। भला रूप ऐ एह् परमात्मा दी श्रेष्ठ मिश्टी रचना दा ? इस्सी अपने श्रेष्ठपुने दा इन्ना गमान ऐ होई गेदा जे हून एह् जुर्म ते कमीनियें हरकतें दियें सारियें सीमें-गी पार करी गेदा ऐ।

किन्नी दर्दनाक बिडम्बना ऐ जे जिसलै आम दुनियां सुती दी होंदी ऐ ते अस बक्करा जात आह्लें बी किद्ठे होइयै जे सर्दी होऐ तां मिली-जुलियै ते गर्मी दा मौसम होऐ तां बी कोल-कोल बेहियै ऊंधी-ऊंधी राम करा करदे होने आं। उसलै उंदधर कुतै मन्दरै-ठौकरदुअरै च धैंटियें-घड़योलें दियां बाजां ते मसीतें चा मौलिवियें दियां ते गुरुदुअरें चा शब्द पाठें दियां बाजां सनोचा करदियां होंदियां न, ठीक उसलै माहनू जाती दे राखसी रूप आइयै साढ़े उपर अपने डंडे बरसाइयै असेंगी दुआलदे न ते लेई चलदे न ज 'बाखाने पासै जित्थै जेकर मुसलमानें दे ज 'बाखाने होन तां असें गी बारी-बारी ल्हाल करना शुरू कीता जंदा ऐ। उसलै अस भाएं किने बै-बै करियै करलाचै साढ़ी कु 'न सुनदा ? उनें कसाइयें चा किश पढ़दे जंदे ते किश सादियां पिछलियां लतां पकड़ी रखदे ते किश साढ़े गाठें उपर अपने छुरें दे घोरे मारदे चलदे न ते जेकर हिन्दू-सिक्खें दे कसाइखाने होन तां दडादड़ छुरे, दरात ते होर किस्में दे सन्दर-थिहार सादियें मुंडियें उपर ब 'रन लगी पैंदे न। उंदे कन्नै असें गी मौती दा बड़ा गै घट् एह्सास होंदा ऐ। उ 'आं अज्जकल ते मशीनी कम्म होई गेदा ऐ जिसनै अस सैकड़े दी तदाद च बी किश धैंटें बिच्च गै कटोइयै ढेर होई जन्ने आं। फही कटोने-बढोने दे इनें तरीकें कन्नै असेंगी पीड़ ते बड़ी होंदी पर साढ़े 'अरण्य रोदन' (जंगली रोने) गी. कु 'न सुनदा ऐ? हां, मिगी इन्नां जकीन जरूर ऐ जे ओह् दयालू ते सब दा पालनहार प्रभु ते जरूर गै सुनदा होग साढ़े बव्याने-मम्याने गी, पर ओह् बी केह करै असें गी ते अपने कर्में दा फल ते मिलियै रौंहदा ऐ फही बी उ 'स्सी एह् ते बरदाशत नेई ऐ जे उस दी मिश्टी दे बेगुनाह् जीवें गी जिंदे च ओह आत्मा रूप कन्नै बसदा ऐ, कोइ इस चाल्ली सताऽ ते तड़फाई-तड़फाई मारै की जे ओह् ते श्रीमद्भगवद्गीता च अप्यू आखदा ऐ जे उसदा प्यारा ते ओह् ऐ जेहडा जीव मातर दा हित करै (सर्वभूत हिते रतः) पर एह् बी सच्च ऐ जे शायद साढ़ी जून इस्सै तरीकै कन्नै कटोनी होंदी ऐ की जे विधाता दे लेखें च साढ़ी इयै नियति ऐ। इस लेई साफ ऐ जे इस कोला अस बची नेई सकदे। साढ़े इस कतले-आम गी सादियां मातां

(बक्करियां) अपने ढिड्है च जरूर मसूस करी-करियै अन्दरो-अन्दर तड़फदियां होंदियां होड़न ते अपनियें अकब्बीं चा मौन अत्थरूं बी बगांदियां होनियां न, की जे माऊं दी ममता नेही संवेदनशील होंदी ऐ जे अपनी सन्तानी दी दुख-तकलीफ कन्नै उ 'स्सी जरूर चु 'ब्बां लगदियां न ते खलबली मचदी ऐ, पर बचारियें ते बे-स्हारियें दी कु 'न सुनदा उनें बचारियें दे बारे च एह् मुहावरा "बकरे की मां कब तक खैर मनाएगी" ठीक गै बने दा ऐ। मतीं रहानगी आहली गल्ल ते एह् जे जिसलै जीदी हालती च कुसै तथाकथत सभ्य जां पैसे जां अपने औहदे करी बड़ा मगरुरी होई गेदा होऐ जेकर अस इसदे ड्राईंग रूम च गल्ती कन्नै पुज्जी जाचै तां असेंगी डंडे मारियै बाहर कड्डी दित्ता जंदा ऐ जे कुतै स्हाडा पशाब जां मींगनां उंदे क्लीन उपर नेई पेई जान पर जेकर उस्सै लै असेंगी बड़ी दुक्कियै रि 'नी-बनाइयै पलेटें च सजाइयै उस्सै ड्राईंग रूम च सजाई दित्ता जंदा तां चटाके लगदे। एह् क्रूर इन्सान अपनी कूरता दे मौकै रडांदियें-करलांदियें इन्सानी मौरीं दे सामनै उंदे पुत्रें गी कतल करदा। उंदे टोटे-टोटे करी दिन्दा ते जां गोलियें कन्नै दुआई दिंदा ऐ। अज्ज दे उग्रावादी राखसें एह् सब्ब प्रतक्ख करी दित्ते दा ऐ। पता नेई इस धरती उपरा इन्सानियत की मिटदी जा करदी ऐ ?

हून सुनो, साढ़ा इयां कतले आम होने दे बा 'द सादियें लाशें दी केह गत कीती जंदी ऐ? सब थमां पैहलै ते सादियां चमडियां दरहोड़ियै उंदे बपारियें गी सौंपियां जंदियां न ते फही केइयें किस्में दे बाहनें उपर लदिदयै उंदेगी मास बेचने आहले कसाइयें गी उंदी जरूरता दे मताबक सौंपेआ जंदा ऐ, जेहडे उनेंगी अपनियें-अपनियें दुकानें पर इस चाल्ली टंगदे न जे मुंडी थल्लै ते लतां उपरा। इयां टंगना साढ़े लेई होर मता दुखदाई ऐ की जे साढ़ी मूत्र-इन्दरी ते अंडकोश सामनै लटकदे मते गै बुरे ते बेहूदा ल 'बदे न। एह् ठीक ऐ जे जेहडे साढ़े भ्रात मारी दित्ते गेदे न ते उंदे शरीर इयां टंगे जंदे न तां उनेंगी उसलै इसदी नां ते कोई पीड़ ते नां कुठु अनुभूति रेहदी होंदी की जे-आप मरे तो जग प्रलय आहले मुहावरे दे मताबक अपनी मौती दे बाद दुनिया र 'वै जां प्रलय कन्नै खतम होई जात उनें गी इस कन्नै केह बास्ता ? पर जेहडे अस उन्दी एह् हालत दिक्खने आं तां अस सोचने जे साढ़ी बी इक दिन इयै गत होनी ऐ जां कीती जानी ऐ। आखदे न जे भगत कबीर हो रै आक्खेआ हा-

प्रदेश
उत्तर
उत्तर
उत्तर
उत्तर

माली आवत देख के कलियां करें पुकार।

फूली-फूली चुन तर्डी कलहिं हमारी बार॥

खैर इस बरे च मैं ते मेरे साथी पूरी चाल्ली परबस आं। उ 'आं उस परम शक्ति दे विधान दे अग्यै एह् क्रूर इन्सान बी ते परबस ऐ पर इसदे केर्ड भ्रात इने अभिमानी

बकरे दी आत्मकथा

ਤੇ ਮਗਰੂਰ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਨ ਜੇ ਤਸਦੇ ਤਪਰ ਸਾਧੁਏਂ ਤੇ ਫਕੀਰੋਂ ਦਾ ਅਸਰ ਗੈ ਨੇਈ ਹੋਂਦਾ। ਹਾਂ, ਤੇ ਸੁਨੋ ਸ਼ਹਾਡੇ ਧਡੇਂ ਗੀ (ਧਨੀ ਮੇਰੇ ਭਾਏਂ ਦੇ) ਪੁਟਠਾ ਕਰਨੇ ਦੇ ਪਰੰਤ ਗਾਹਕ ਆਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਕੇਈ ਪਾਡ ਦੇ ਗਾਹਕ, ਕੇਈ ਅਦਿਖਸੇਰੈ ਤੇ ਕੇਈ ਤਸ ਥਮਾਂ ਮਤੇ ਬਜਨ ਦੇ ਮਾਸੈ ਦੇ ਬਗੈਰ - ਬਗੈਰਾ ਬਸ, ਫਹੀ ਕੇਹ ਤੁਨੇ ਪੁਟਠੇ ਟਾਂਗੇ ਦੇ ਧਡੇਂ ਦੀ ਗਤਿ ਹੋਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਅਰਥਾਤ् ਕਸਾਇਆਂ ਦੇ ਟੋਕੋਂ ਕਨੈ-ਟੁਕੁਡੇ-ਟੁਕੁਡੇ ਹੋਇਆਂ ਤਲੋਨ ਤੇ ਬਿਕਨ ਲਗੀ ਪੈਂਦੇ। ਹਾਂ, ਇਕ ਗਲਲ ਹੋਰ ਜੇ ਸ਼ਹਾਡੇ ਮਾਸੈ ਦੇ ਗਾਹਕੋਂ ਦਿਯਾਂ ਪਰਸਿੰਦਾਂ ਬੀ ਬਡਿਆਂ ਨਰਾਲਿਆਂ ਤੇ ਬਕਖਰਿਆਂ-ਬਕਖਰਿਆਂ ਹੋਂਦਿਆਂ ਨ। ਅਰਥਾਤ् ਕੋਈ ਕਲੇਜਿਯੈ ਦਾ ਗਾਹਕ, ਕੋਈ ਗੁਰ੍ਦੇ-ਕਰੂੰਦੇ ਦਾ, ਕੋਈ ਆਮ ਮਾਸੈ ਦਾ (ਧਨੀ ਕੁਤੇਆ ਬੀ ਹੋਏ) ਤੇ ਕੇਈ ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬੇ ਘਣ੍ਹ ਪੈਸੇ ਖਰਚਿਧੈ ਓਝਾਰਿਆਂ ਤੇ ਖਰੌਡੇਂ ਕਨੈ ਗੈ ਖੁਖਾ। ਇਧਾਂ ਜਿਧਾਂ-ਜਿਧਾਂ ਗਾਹਕੋਂ ਦਾ ਜੋਰ ਤਾਂ-ਤਾਂ ਗੈ ਸਾਡੇ ਧਡੇਂ ਦੀ ਟੁਕੋ-ਟੁਕੀ ਦਾ ਬੀ ਜੋਰ। ਕੇਈ ਸਾਡਿਆਂ ਮੁੱਡਿਆਂ ਬੀ ਸਸ਼ੇ ਭਾਡ ਖਰੀਦਿਆਂ ਭੁਨੀ-ਭਨਿਆਂ ਤੁਂਦੇ ਚਾ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇ ਆਸਤੈ ਕਿਸ਼ ਨ ਕਿਸ਼ ਕਡੀ ਗੈ ਲੈਂਦੇ ਨ, ਪਰ ਪਤਾ ਨੇਈ ਤੁਂਦੇ ਚਾ ਤੁਂਦੇ ਗੀ ਦਨਦੇ, ਮਸੂਡੇਂ, ਜੀਹਵੇਂ ਤੇ ਕਨੈਂ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਸਵਾਡ ਕੇਹ ਲ'ਬਦਾ ਐ? ਚੰਗ ਹੋਂਦਾ ਤੁਂਦੇ ਗਾਹਕੋਂ ਦੀ ਭੁਕਖ ਤੇ ਲਾਲਚ ਤਪਰ।

ਬਸ, ਫਹੀ ਸਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰੋਂ ਦੇ ਓਹ ਕੇਈ ਟੁਕੁਡੇ ਕੇਇਧੇਂ ਧੌਰੈਂ ਚ ਪੁਜਿਆਂ ਕੇਈ ਕਿਸਮੋਂ ਦੇ ਮਸਾਲੇਂ ਧਧੋ ਤੇ ਤੇਲੈ ਬਗੈਰਾ ਕਨੈ ਲਗੀ ਪੈਂਦੇ ਰਿੱਜਨ-ਪਕਕਨ। ਕੇਈ ਕਿਸਮੋਂ ਦਾ ਰੂਪ ਲੇਈ ਲੈਂਦੇ ਅਰਥਾਤ् ਖਵਾ ਮਾਸ, ਮਦਧਰਾ ਮਾਸ, ਪਾਲਕੇ ਆਹਲਾ ਮਾਸ ਤੇ ਸੰਖੀ-ਕਬਾਬ, ਧਖਨੀ, ਰੋਗਨ ਜੋਸ਼ ਬਗੈਰਾ ਬਗੈਰਾ। ਆਖਦੇ ਨ ਜੇ ਕਥਮੀਰੀ ਲੋਕ ਤੇ ਕੋਈ ਸੋਹਲੇਂ-ਸਤਾਹਾਂਦੇ ਕਿਸਮੋਂ ਦਾ 'ਮੀਟ' ਬਨਾਨੇ ਦੇ ਮਾਹਰ ਨਾ ਧਨ ਨ ਓਹ ਲੋਕ ਬੀ। ਖੈਰ, ਜਿਸਲੈ ਮੀਟ ਦਿਧਾਂ ਓਹ ਕਿਸਮਾਂ ਤਧਾਰ ਹੋਈ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨ ਤਾਂ ਫਹੀ ਛੁੱਹਗੇਂ ਤੇ ਪਲੇਟੋਂ ਚ ਸਜਿਯੈ ਟੇਵਲੋਂ ਤਪਰ ਜਾਂ ਭੁਨੀ ਚਟਾਇਆਂ-ਦਰਿਆਂ ਬਗੈਰਾ ਤਪਰ ਸਜ਼ੀ ਜਾਂਦਿਆਂ ਤੇ ਪਲੈ-ਖਿਨੈਂ ਚ ਤੁਂਦੇ ਸ਼ਕਾਰੀ ਏਹ ਗਤ ਕਰਦੇ ਪਾਹਨੂ ਸਾਡੀ। ਅਪਨਾ ਕੋਈ ਸਰੀ ਜਾਡ ਤਾਂ ਤ 'ਸ੍ਸੀ ਬਿਧੀ-ਬਧਾਨ ਕਨੈ ਫੂਕੀ-ਜਾਲਿਆਂ ਤੁਥ ਦਿਆਂ ਹਡਿਆਂ ਪਜਾਂਦਾ ਐ ਹਰਿਦਾਰ ਕਨਖਲ ਤੇ ਸਾਡੀ ਏਹ ਦੁਰਗਤ? ਅਸ ਬਚਾਰੇ ਪਸ਼ੁ ਜਾਤ ਦੇ ਬਕਕਰੇ ਜੇ ਟੈਹਰੇ! ਪਰ ਜਿਨਾ ਅਸ ਤਸ਼ਸੈ ਦੈ ਕਮਮ ਆਨੇ ਆਂ ਇੱਨਾ ਸ਼ਾਯਦ ਗੈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਸ਼ੁ ਜਾਂ ਜੀਵ- ਜਨ੍ਤੁ ਆੰਦਾ ਹੋਏ। ਹਾਂ, ਗੈਏ-ਬੈਲੋਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਅਸ ਗਲਲ ਨੇਈ ਕਰਦੇ ਕੀ ਜੇ ਓਹ ਹਿਨ੍ਦੂ ਜਾਤ ਆਹਲੋਂ ਦੀ ਧਾਰਮਕ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਨੀ ਗੇਦੇ ਨ। ਨੇਈ ਤਾਂ ਏਹ ਸਾਡਾ ਮਾਸ ਖਨਦੇ ਸ਼ਹਾਡੇ ਮਾਦਾ ਰੂਪ ਧਨੀ ਬਕਕਰਿਆਂ ਦਾ (ਧੈਨੀਂ ਰੂਪੇ-ਸਥਾਰਣ ਤੇ ਬੀਤਲ) ਦੁਦਧ ਪੀਂਦੇ ਨ। ਇੰਦੇ ਅਜ਼ ਦੇ ਧੁਗ ਦੇ ਸਬ ਥਮਾਂ ਬੁਡੇ ਨੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਨਧੀ ਹੋਰ ਤੇ ਪਰਸਿੰਦ ਗੈ ਬਕਕਰੀ ਦਾ ਦੁਦਧ ਕਰਦੇ ਹੋਵੇਂ ਹੈ। ਤੁਂਦਾ ਆਖਨਾ ਹਾ ਜੇ ਬਕਕਰੀ ਦਾ ਦੁਦਧ ਚੰਗੀ ਦੁਆਈ ਆਹਲਾ ਲੇਖਾ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੋਂਦਾ ਐ। ਗਲਲ ਬੀ ਠੀਕ ਐ ਆਧੁਵੰਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੇ ਬੀ ਬਕਕਰੀ ਦਾ ਦੁਦਧ ਬੜਾ ਗੈ ਗੁਣਕਾਰੀ ਮਨੇ ਦਾ ਐ। ਫਹੀ ਏਹ ਮਾਹਨੂ ਸਾਡੀ ਜਤ ਕਤਰੀ-ਕਤਰੀ ਬੇਚਿਆਂ ਬੜਾ ਬਪਾਰ ਕਰਦਾ ਐ ਤੇ ਪੈਸੇ ਕਮਾਂਦਾ ਐ। ਆਖਦੇ ਨ ਜੇ ਸ਼ਹਾਡਿਆਂ ਜਤ੍ਤੂ ਦਿਧਾਂ ਕੇਈ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਬਨਦਿਆਂ ਨ। ਏਹ ਕਲੀਨ ਬਨਾਨੇ ਚ, ਸੁਫੇ ਕੰਬਲ ਬਗੈਰਾ ਬਨਾਨੇ ਚ ਕਮਮ ਆਂਦੀ ਐ। ਸਾਡੀ ਚਮਡੀ ਕਨੈ ਮਾਹਨੂ ਢੋਲ, ਢੋਲਕਿਆਂ, ਤਪਲੇ, ਡਫਲੇ ਬਗੈਰਾ ਕੇਈ ਵਾਦ ਧਨ੍ਤ ਤਧਾਰ ਕਰਦਾ ਐ। ਪਹਾਡੀ ਜਾਂ ਖਾਨਾ ਬਦੋਸ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਚਮਡੇ ਦੇ ਖ'ਲਲ੍ਹ੍ਹ ਬਨਾਇਆਂ ਤੁਥ ਚ ਆਟਾ, ਚੌਲ ਬਗੈਰਾ ਰਾਸ਼ਨ ਭਰਿਆਂ ਇਕ ਥਾਹੈਰੈ ਦਾ ਦੂਏ ਥਾਹੈਰ ਲੇਈ ਜਾਂਦੇ ਨ। ਸਾਡਿਆਂ ਮੀਡ ਨਾਂ ਮਾਹਨੂ ਅਪਨੇ ਖੇਤਰੋਂ ਚ ਪਾਇਆਂ ਤੁਥ ਕਨੈ ਅਪਨੇ ਖੇਤਰੋਂ ਗੀ ਜਰਖੇ ਬਨਾਇਆਂ ਖੂਬ ਫਸਲ ਤੇ ਫਲਦਾਰ ਬੁ'ਹਟੇ ਪੈਦਾ ਕਰਿਆਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਂਦਾ ਐ। ਇਧਾਂ ਸਾਫ ਐ ਜੇ ਸਾਡੇ ਮਾਹਨੂ ਤਪਰ ਬਡੇ ਮਤੇ ਤਪਕਾਰ ਨ ਪਰ ਮਾਹਨੂ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੇਂ ਗੀ ਹਕਾਰਤ ਤੇ ਨਫਰਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਨੈ ਦਿਖਦਾ ਐ। ਅਸ ਜੀਂਦੇ ਹੋਚੈ ਤਾਂ ਸ਼ਹਾਡੀ ਮੁਸ਼ਕ ਕੋਲਾ ਬੀ ਤ੍ਰਾਹਿਆਂ ਅਸੇਂਗੀ ਦੂਰ ਰਕਖਨੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਐ। ਪਰ ਅਸ ਬਚਾਰੇ ਕੋਹਦੇ ਅਗੈਂ ਅਪਨੀ ਦਾਦ-ਫਰਿਆਦ ਕਰਚੈ। ਕੋਈ ਸੁਨੇ ਆਹਲਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕੇ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਤਪਰ ਸਾਡੈ ਲੇਈ ਤੇ ਏਹ ਸ਼ਹਾਬ ਐ ਜੇ “ਅ'ਨੈ ਅਗੈਂ ਨਚੈ ਦਾ ਤੇ ਬੋਲੈ ਅਗੈਂ ਗਾਏ ਦਾ।” ਅਸੇਂ ਬਕਕਰੋਂਗੀ ਅਫਸੋਸ ਤੇ ਇਸ ਗਲਲਾ ਦਾ ਐ ਜੇ ਸ਼ਹਾਡੇ ਕਨੈ ਕੀਤੇ ਜਾਨੇ ਆਹਲੇ ਨੇਹ ਜੁਲੰਤੇ ਤੇ ਬੇ-ਕਧਾਸੇ ਬਿਹਾਰ ਕਨੈ ਮਾਹਨੂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਪਨੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਢੰਡੋਰਾ ਫੇਰਨੇ ਆਹਲੇ ਕਵਿ ਤੇ ਲੇਖਕ ਲੋਕ ਬੀ ਬਿੰਦ ਬੀ ਪਿਘਲਦੇ ਨੇਈ ਨ। ਹਾਂ ਢੋਗਰੀ-ਕਵਿ ਮਾਸਟਰ ਜ਼ਾਨ ਚਨਦ ਜ਼ਾਨ ਹੋਰ ਇਸ ਗਲਲਾ ਦੇ ਜੁਰੂ ਅਪਵਾਦ ਨ ਜਿਨੇ ਅਪਨੀ ‘ਕਾਲੀਭਕਿ’ ਸ਼ੀਰਧਕ ਕਵਿਤਾ ਦਿਧਾਂ ਇਨ੍ਹੇਂ ਪੰਕਿਤਿਆਂ ਚ ਸ਼ਹਾਡੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅਪਨੀ ਹਮਦਰਦਾਨਾ ਭਾਵਨਾ ਅਭਿਵਕਤ ਕੀਤੀ ਦੀ ਐ।

ਏਹ ਸੁਫੇ-ਸੁਫੇ ਬਕਕਰੇ, ਤੁਂ ਕੀਤੇ ਨਿਕੇ ਡਕਕਰੇ,
ਬਡੇ ਬਕੇਆਏ ਜੇਲਲੈ ਬਡੇ, ਏਹ ਨ ਪਾਪ ਅਕਕਰੇ।

੦੦੦